

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoCsp/37/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423200840
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6423200840.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a členov senátu JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX A. C. D. XX, zastúpená: Mgr. Richard Bebjak, advokát, so sídlom Lermontovova 14, 811 05 Bratislava proti žalovanému: Blackside a. s., IČO: 48 191 515, so sídlom Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava, zastúpený: JUDr. Andrej Balážik, advokát, so sídlom Lachova 1609/32, 851 03 Bratislava – mestská časť Petržalka, v 2. rade zastúpený: AK Herceg, s. r. o., so sídlom Košická 56, 821 05 Bratislava, IČO: 35 890 240, o žalobe na úhradu finančného zadostučinenia vo výške 400,- € s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 7Csp/16/2023 – 74 zo dňa 11. júla 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

II. Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu žalobkyne, ktorou sa voči žalovanému domáhala zaplata sumy vo výške 400 EUR, zamietol (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (II. výrok). Rozhodol tak o žalobe žalobkyne, ktorou si táto voči žalovanému uplatnila primerané finančné zadostučinenie vo výške 400 EUR v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „ZoOS“). Svoj nárok odôvodnila tým, že E. F. G. C. D. rozsudkom sp. zn. XXXXX/XX/XXXX zo dňa 08. 10. 2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41CoCsp/1/2020 zo dňa 13. 05. 2020 zamietol žalobu žalovaného (v pôvodnom konaní v procesnom postavení žalobcu). Dôvodom zamietnutia tejto žaloby citovanými rozhodnutiami, predmetom ktorej bol nárok na finančné plnenie zo zmluvy o kontokorentnom úvere č. 0411306004/1/1 zo dňa 19. 12. 2003, vrátane jej dodatku č. 1 zo dňa 12. 03. 2004 (ďalej len „zmluva“), bolo to, že zmluva obsahovala vo svojich ustanoveniach tzv. neprijateľné zmluvné podmienky, resp. v tejto absentovali kogentné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a právneho posúdenia dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby, a preto ju zamietol. Mal za to, že v čase uzatvorenia zmluvy bola ochrana spotrebiteľa právne zakotvená v zákone č. 634/1992 Z. z.. Zákonodarca v tomto čase však nezakotvoval v ustanoveniach citovaného zákona práva na uplatnenie primeraného finančného zadostučinenia pri porušení práva alebo povinnosti ustanovenej citovaným zákonom. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia pre prípad porušenia práv spotrebiteľa bol zakotvený až zákonom č. 246/2006 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01. 07. 2006. Otázku retroaktivity v tomto prípade neriešili prechodné

a záverečné ustanovenia. Nakoľko tento inštitút nebol v čase uzatvorenia zmluvy zakotvený v právnom systéme SR, nebolo možné si tento nárok úspešne uplatniť.

3. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a tieto priznal v plnom rozsahu úspešnému žalovanému v konaní.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Žiadala rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dôvody, pre ktoré prvoinštančný súd žalobu zamietol považovala v celom rozsahu za nesprávne a nemajúce oporu v zákonných ustanoveniach, ktorým majú práve naopak odporovať. Poukázala na predpoklad uplatnenia práva na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 3 ods. 5 ZoOS. Znenie § 3 ods. 5 ZoOS nehovorí nič o tom, že by sa uvedené právo na primerané finančné zadosťučinenie vzťahovalo len na porušenie práv spotrebiteľov za určité obdobie, alebo až po určitom období. Ku splneniu zákonných podmienok na uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia došlo podľa názoru žalobkyne až po tom, čo rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 27Csp/83/2019 zo dňa 08. 10. 2019 v spojitosti s rozsudkom H. F. I. I. sp. zn. 41CoCsp/1/2020 zo dňa 13. 05. 2020 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 05. 06. 2020. Žalobkyňa odvolaním napadla aj závislý výrok o trovách konania. Uviedla, že výška primeraného finančného zadosťučinenia závisel od úvahy súdu, pričom uplatnenú výšku musela konkretizovať žalobkyňa. Považovala tak za nespravodlivé, ak prvoinštančný súd považoval prostriedky procesnej obrany žalovaného za absolútne nedôvodné a z prekvapivého dôvodu pre žalobkyňu žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom sa ani okrajovo nevyjadril k výške primeraného finančného zadosťučinenia. Žiadala, aby odvolací súd nepriznal žalovanému nárok na náhradu trov konania a vzal do úvahy, že ide o spotrebiteľa, teda slabšiu stranu sporu.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolanie žalobkyne považoval za nedôvodné. Mal za to, že obrana žalobkyne spočívajúca v interpretácii § 3 ods. 5 ZoOS neobstoí, keďže inštitút primeraného finančného zadosťučinenia bol do právnej úpravy SR zakotvený neskôr, ako bola uzatvorená zmluva, pričom poukázal na zákaz retroaktivity. Taktiež bol toho názoru, že okresný súd rozhodol správne aj o trovách konania, a to v súlade so zásadou úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP.

6. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného v rámci odvolacej repliky už nevyjadřila.

7. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov s doplnením ďalších dôvodov na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia.

11. Žalobkyňa si v konaní uplatňovala nárok na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 3 ods. 5 ZoOS, nakoľko si vo vyššie citovaných konaniach úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti zo zmluvy. V prvom rade je však potrebné si uvedomiť, že nárok, ktorý mal byť predmetom tohto konania, mal svoj základ v zmluve, ktorá obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, resp. neobsahovala niektoré obligatórne náležitosti. Právo na primerané finančné zadosťučinenie je naviazané na zmluvný vzťah, ktorým došlo k porušeniu práv spotrebiteľa a povinností dodávateľa vo vzťahu k spotrebiteľovi. Takýto zásah však musí byť deklarovaný meritórnym súdnym rozhodnutím, v ktorom súd konštatuje,

že zo strany dodávateľa došlo k porušeniu povinností, ktoré zasahovali do práv spotrebiteľa, a to či už existenciou neprijateľných zmluvných podmienok alebo aj absenciou niektorých z obligatórných náležitostí spotrebiteľskej zmluvy. V danom prípade sa žalobkyňa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 400 EUR z predmetnej zmluvy uzavretej dňa 19. 12. 2003. V čase uzavretia zmluvy, ako to správne konštatoval súd prvej inštancie, bol platný a účinný zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, do ktorého bol inštitút primeraného finančného zadosťučinenia inkorporovaný až novelou zákona č. 616/2004 Z. z., a to s účinnosťou od 25. 11. 2004, kedy bola do ustanovenia § 26 ods. 3 zákona č. 634/1992 Zb. okrem iného pripojená veta: „Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto poškodil spotrebiteľa nerešpektovaním práva alebo povinnosti ustanovenej na ochranu spotrebiteľa.“ Právna teória rozlišuje medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pravá retroaktivita právneho predpisu „predpokladá, že zákon dodatočne a pozmeňujúco zasahuje do už právne uzavretých minulých skutkových a právnych stavov (práv alebo povinností)“ (pozri PL. ÚS 3/00). Ako nepravú retroaktivitu právneho predpisu ústavný súd hodnotí situáciu, „ak zákon uzná skutkové podstaty alebo právne skutočnosti, ktoré vznikli počas účinnosti skoršieho zákona, súčasne však prináša určité zmeny právnych následkov, ktoré s nimi súvisia, pokiaľ tieto právne následky v čase nadobudnutia účinnosti tohto nového zákona ešte nenastali“ (pozri PL. ÚS 25/05). Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade ide o pravú retroaktivitu, ktorá je nezlučiteľná s obsahom princípu právneho štátu, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty. O skutočnosti, že ide o pravú retroaktivitu, svedčí predovšetkým to, že zákonom č. 616/2004 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 634/1992 Zb., došlo k zavedeniu nového inštitútu, a to primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého uplatnenie by evidentne zasahovalo do právnych vzťahov, ktoré vznikli pred zavedením tohto inštitútu do zákona. Zároveň ani v prechodných a záverečných ustanoveniach zákona č. 634/1992 Zb. nie je žiadna zmienka o tom, aby sa na právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto novely mohlo aplikovať a vzťahovať uvedené ustanovenie zákona. Pre právne posúdenie nároku žalobkyne bol rozhodujúci okamih, kedy došlo k vzniku právneho vzťahu medzi ňou a právnym predchodcom žalovaného, a nie to, kedy si žalobkyňa na súde úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti. Na základe uvedeného, tak žaloba žalobkyne nebola dôvodná, preto súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, ak ju ako nedôvodnú zamietol.

12. Vo vzťahu k závislému výroku o trovách konania (II. výrok) odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 a 2 CSP), ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa ako dominus litis (pán sporu) sa domáhala voči žalovanému zaplata sumy titulom primeraného finančného zadosťučinenia, pričom vykonaným dokazovaním a právnym posúdením okresný súd dospel k správne záveru o nedôvodnosti podanej žaloby, a preto je žalobkyňa povinná znášať následky spojená s neúspechom v spore a nahradiť trovy konania, ktoré vznikli v konaní žalovanému. Nie je pritom rozhodujúca procesná obrana žalovaného, keďže otázka právneho posúdenia je vecou súdu a nie strany sporu. Žalobkyňa ako pán sporu žalobou určila, čo bude predmetom sporu, v akej výške si nárok uplatní, pričom žalovaný tieto skutočnosti nemohol nijako ovplyvniť a súd sa uvedenou výškou ani nezaoberal, keďže žaloba bola nedôvodná. Odvolací súd tak preskúmaním veci dospel k záveru, že nie je daný ani dôvod na aplikáciu výnimky zo zásady úspechu vo veci, resp. zásady procesnej zodpovednosti za zavinenie v zmysle § 257 CSP, podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Aplikácia § 257 CSP pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania prichádza do úvahy len v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná. Ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 261/2018 k otázke aplikácie § 257 CSP uviedol, že dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne a výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihladiť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Odvolací súd v danom prípade nevzhladol existenciu žiadneho z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo možné na daný prípad aplikovať ust. § 257 CSP, pričom skutočnosť, že žalobkyňa je spotrebiteľkou, nepredstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa.

13. Keďže ani odvolací súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, či výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanému, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil aj v závislom výroku o trovách konania (II. výrok).

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, nakoľko v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný, tak mu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

15. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,

- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.